
Kyrkomötet
Motion 2015:71
av Lena Klevenås m.fl.

Ratificering av tilläggsprotokollet till ESK-konventionen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att skynda på arbetet med att ratificera tilläggsprotokollet till ESK-konventionen (ICESCR).

Motivering

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Vi samarbetar bland annat i ACT-alliansen där kyrkor världen över bekämpar fattigdom och orättvisor på ett nytt sätt. Kyrkans arbete ska vara rättighetsbaserat. Utan respekt för mänskliga rättigheter kommer vi aldrig lyckas minska det strukturella våld som skapar fattigdom och konflikter. För oss i Svenska kyrkan innebär detta arbete också större möjligheter för våra medmänniskor ute i världen att kunna hävda sina rättigheter.

Tillägget till ESK-konventionen handlar om det. Detta tillägg arbetar regeringen med sedan några år tillbaka och vi vill att detta arbete skyndas på och prioriteras för att också Sverige ska göra sin del med att förstärka människors möjligheter att hävda sina ekonomiska, sociala och kulturella mänskliga rättigheter.

En fattig mor med svältande barn har t.ex. inte kunnat hävda sin rätt till mat, trots att mat är en mänsklig rättighet. Varför? För att det hittills har saknats en så kallad uppföljningsmekanism till den konvention där denna rättighet finns inskriven. Nu finns den äntligen på plats, i form av ett tilläggsprotokoll, att signera och ratificera.

Tilläggsprotokollet innebär en individuell klagomöjlighet inom FN-systemet, när möjligheterna till prövning inom de inhemska rättsliga systemen är uttömda. Denna möjlighet har tills för två år sedan saknats för ESK-konventionen till skillnad mot konventionen om de medborgerliga och politiska rättigheterna. För denna fanns en sådan uppföljningsmekanism på plats redan från början.

Historien

FN:s medlemsstater enades 1948 om att anta en allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna. Den var och är fortfarande ett fantastiskt dokument, men är just bara en allmän förklaring. Hur skulle efterlevnaden regleras i praktiken? Diskussionerna startade direkt och man beslöt att utarbeta en konvention, ett juridiskt bindande avtal, där medlemsstaterna skulle göra åtaganden som FN kunde följa upp. Men under det kalla kriget blev det omöjligt att skapa en enda konvention för alla mänskliga rättigheter. Länderna i Väst tyckte att vissa rättigheter var viktigare än andra och länderna i öst tyckte detsamma – fast tvärtom. Väst betonade de medborgerliga och politiska rättigheterna, som demokrati och yttrandefrihet, medan

länderna i öst lyfte fram de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, som mat, bostad, arbete, utbildning, hälsa. Till slut blev det två konventioner, ICCPR, International Covenant on Civil and Political Rights och ICESCR International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, på svenska ESK-konventionen. Båda konventionerna antogs av FN 1966 och trädde i kraft 1976. Sverige anslöt sig till båda.

www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx

www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ICESCR.aspx

Lika rättigheter – i praktiken

Denna uppdelning var olycklig på så sätt att många ansåg att den ena konventionen var viktigare än den andra och att vissa mänskliga rättigheter stod över de andra. Inte förrän vid FN-toppmötet i Wien 1993 om mänskliga rättigheter fastställdes slutgiltigt att de båda konventionerna var likvärdiga och ömsesidigt stödjande: att alla mänskliga rättigheter gäller alla överallt. De mänskliga rättigheternas odelbarhet erkänns i dag av de flesta stater och internationella organisationer, men tills nyligen har det alltså inte funnits någon uppföljningsmekanism till den ena, ICESCR.

Många organisationer och kyrkor har i decennier arbetat för att rätta till denna skevhet. Svenska kyrkan har bl.a. genom sitt medlemskap i EAA, Ecumenical Advocacy Alliance, www.e-alliance.ch och utgivningen av den årliga rapporten Right to food and nutrition watch deltagit i arbetet på ett avgörande sätt. Där har man bl.a. visat vad respekt för den mänskliga rättigheten till mat, att få försörja sig i värdighet, kan betyda i praktiken och gett många goda exempel hur man kan arbeta för att minska kränkningar av ESK-rättigheterna.

Tillsammans lyckades man nå målet om ett tilläggsprotokoll till ICESCR. Det antogs i FN 2008 och trädde i kraft för två år sedan, den 5 maj 2013.

Sveriges inställning

Sverige har sedan länge ställt sig bakom principen att de olika MR-konventionerna är ömsesidigt stödjande och likvärdiga, men har ännu inte signerat och ratificerat tilläggsprotokollet. Tjugo stater har gjort det. Under 2015 har t.ex. Luxemburg, Italien och Frankrike tillkommit.

https://treaties.un.org/Pages/src-TREATY-mtdsg_no-IV~3~a-chapter-4-lang-en-PageView.aspx

Det nya tilläggsprotokollet är en gudagåva till fattiga, inte minst fattiga kvinnor. Mänskliga rättigheter är inte bara vackra ord. De är de mest effektiva sättet att skapa stabila och fredliga samhällen. Det är lika viktigt med utbildning, hälsa och rent vatten som yttrandefrihet och rätt till privatliv. Att respektera människors ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ger fördelar för alla. Genom tilläggsprotokollets uppföljningsmekanism skulle människor i prekära situationer världen över få bättre möjligheter att få sina rättigheter respekterade i sina hemländer. Nationer blomstrar när de bygger institutioner som stärker människors möjligheter att utkräva sina rättigheter. När alla inkluderas stärks tilliten i samhället och motståndskraften mot extremism och våld ökar.

Det är en särskilt lämplig tidpunkt just nu att Svenska kyrkan tydliggör sitt stöd för ESK-konventionen och dess nya tilläggsprotokoll, som stärker människors möjligheter att hävda sina rättigheter i sina hemländer. 2016 kommer 50-årsdagen av de båda stora FN-konventionerna om mänskliga rättigheter som antogs 1966 att uppmärksammas i hela världen. Då senast, bör Sverige ha ställt upp för dessa båda

fullt ut. Just nu analyserar man på Utrikesdepartementet Sveriges ställningstagande till nästa års granskning av våra åtaganden.

Mot 2015:71

Så här skrev UD i juni i år till FN:s granskningskommitté: (huvudmotionärens översättning)

Sverige tar sina åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter på största allvar. Ratificeringen av tilläggsprotokollet till Konventionen om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna väcker flera frågor som vi behöver analysera ytterligare innan vi slutgiltigt tar ställning. Sverige ämnar göra en sådan analys i god tid innan nästa dialog med Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter äger rum 2016.

Alingsås, Stockholm, Uppsala, Nyköping, Eskilstuna, Hudiksvall och Lerum
den 19 juli 2015

Lena Klevenås (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Terence Honglo (MPSK)

Ylva Wahlström (MPSK)

Heléne Lundström (MPSK)

Agneta Brendt (S)

Lars G Linder (S)

Anki Erdmann (ViSK)

Daniel Tisell (C)